

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2018 roku wydanym w sprawie I C 1620/17 Sąd Rejonowy w Zgierzu zasądził od J. M. na rzecz Gminy M. Z. kwotę 2213,77 zł ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 2.148,58 zł od dnia 1 listopada 2016 roku do dnia 6 lutego 2018 roku oraz od kwoty 65,19 zł od dnia 17 stycznia 2017 roku do dnia 6 lutego 2018 roku, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, płatność zasądzonej kwoty rozłożył na 24 miesięczne raty po 100 zł, natomiast pierwsza w kwocie 108,54 zł płatne w terminach określonych w wyroku oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 1 października 2001 roku powód zawarł z pozwaną J. M. umowę najmu lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Z. przy ulicy (...). Uchwałą nr 178/ (...) z dnia 3 lipca 2014 roku Rada Miasta Z. ustaliła, iż wysokość stawki bazowej czynszu za 1 m.kw powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy wynosi 4,47 zł miesięcznie. Uchwałą nr V/48/15 z dnia 26 lutego 2015 roku Rada Miasta Z. uchwaliła, iż w celu pokrycia kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ustala się miesięczną stawkę opłaty za gospodarowanie w wysokości 8,00 zł na jednego mieszkańca, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny. Pismem z dnia 22 sierpnia 2012 roku powódka wypowiedziała pozwanej umowę najmu lokalu numer (...) z uwagi na nieuregulowanie zadłużenia z tytułu czynszu i innych opłat za lokal. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 9 października 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt I C 560/13 orzeczono względem pozwanej eksmisję z lokalu numer (...). Pozwana zajmowała lokal bez tytułu prawnego od dnia 1 października 2015 roku do dnia 31 października 2016 roku. W tym dniu pozwana zdała lokal do dyspozycji administracji. Strona powodowa prowadziła z pozwaną regularną korespondencję, nie wyrażając zgody na umorzenie kwot wnioskowanych przez pozwaną informując jednocześnie o możliwości rozłożenia zadłużenia na raty w przypadku złożenia takiego wniosku przez pozwaną. Strona powodowa wskazała także pozwanej lokal socjalny. W okresie od października 2015 roku do października 2016 roku pozwana uiściła na rzecz strony powodowej łączną kwotę w wysokości 650 zł. Pozwana jest osobą samotną, schorowaną i ubogą. Osiąga dochód w wysokości 903,87 zł tytułem emerytury, ponosi miesięczne koszty rzędu około 340 zł – czynsz, energia elektryczna, leki i spłata innych zadłużeń.

Na gruncie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd uwzględnił powództwo w części wskazując, iż przedłożone przez stronę powodową dokumenty pozwalają na przyjęcie, iż roszczenie jest częściowo wykazane co do wysokości. Lokal przy ul. (...) w Z. ma powierzchnię 46,25 m.kw. Stawka bazowa czynszu na datę zajmowania przez pozwaną tytułu prawnego wynosiła 4,47 zł/m.kw. Stawka za odpady komunalne wynosiła nie mniej niż 8 zł miesięcznie. Tym samym wysokość odszkodowania za bezumowne korzystanie z przedmiotowego lokalu mieszkalnego wynosi 214,73 zł (4,47 zł/m² x 46,25 m² + 8 zł). Uwzględniając należność uiszczoną przez pozwaną kwota należna powódce z tytułu odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu wynosi 2148,58 zł (13x214,73 zł -650 zł). Od powyższych kwot naliczono odsetki ustawowe za opóźnienie. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione. Sąd rozłożył pozwanej spłatę zadłużenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. mając na uwadze jej sytuację majątkową uniemożliwiająca spłatę zadłużenia jednorazowo. Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył J. M. kosztami postępowania. (wyrok z uzasadnieniem).

Apelację od powyższego wyroku wywiodły obie strony.

Strona powodowa w apelacji zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo, podnosząc obrazę art. 6 k.c. poprzez jego nieprawidłową wykładnię i niezasadne uznanie, iż strona powodowa nie udowodniła kosztów za odprowadzanie ścieków, konserwację anteny zbiorczej i dostawę zimnej wody, podczas gdy załączyła zestawienie opłat składających się na dochodzoną pozwem kwotę, obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i analizę zgromadzonego materiału dowodowego z naruszeniem przepisów prawa, doświadczenia życiowego i zasad logicznego rozumowania przez pominięcie dokumentów załączonych przez powódkę w postaci ww. zestawienia opłat oraz obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 328 § 2 k.p.c. mogącą mieć istotny wpływ na treść skarżonego orzeczenia poprzez brak prawnie relewantnej argumentacji w uzasadnieniu wyroku i nie odniesienie się do ww. dokumentów czego skutkiem był błąd w ustaleniach faktycznych przez nietrafne przyjęcie przez

sąd I instancji, że powódka nie udowodniła żądania w postaci kosztów za odprowadzanie ścieków, anteny zbiorczej i dostawy zimnej wody. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie dodatkowo na rzecz powódki kwoty 1038,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2016 roku do dnia 6 lutego 2018 roku, kwoty 21,40 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2016 roku do dnia 6 lutego 2018 roku oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (apelacja strony powodowej).

W apelacji pozwanej zaskarżyła ona wyrok w całości w zakresie roszczenia głównego. Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 5 k.c. przez jego błędne niezastosowanie podczas gdy strona pozwana wskazywała na wyjątkowość zaistniałej sytuacji oraz zasadność zastosowania tejże normy w szczególności w kontekście swojej trudnej sytuacji materialnej oraz obrazie przepisu art. 320 k.p.c. poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że sytuacja materialna pozwanej pozwala na uiszczanie miesięcznych rat w wysokości określonej w wyroku. Skarżąca wniosła o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Wniosła – w wypadku zmiany – o rozłożenie należności na raty w kwotach po 50 zł miesięcznie oraz nieobciążanie pozwanej kosztami procesu w postępowaniu drugoinstancyjnym. Wniosła także o (apelacja strony pozwanej)

W odpowiedzi na apelację pozwanej strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu (odpowiedz na apelację).

Pozwana w odpowiedzi na apelację strony powodowej wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, nie uiszczonych w całości ani w części (odpowiedz na apelację).

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

W dniu 30 kwietnia 2009 roku pomiędzy Miejskim Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o w Z. a Przedsiębiorstwem Produkcyjno Handlowo Usługowym (...) s.c. Słowik k/ Z. została zawarta umowa w zakresie utrzymania w stałej sprawności eksploatacyjnej instalacji anten zbiorczych RTV w budynkach wyszczególnionych w załączniku numer 1. Należność za wykonanie usługi konserwacyjnej wynosić miała 0,79 zł + VAT liczone od jednego gniazda antenowego. Załącznik numer 1 wymieniał jako jeden z adresów posesji ul. (...) (umowa z załącznikiem k. 65-66).

Uchwała Rady Miasta Z. Nr LIV/664/14 z dnia 12 listopada 2014 roku w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy M. Z. i Gminy Z. oraz dla zbiorowego odprowadzania ścieków na terminie Gminy M. Z. dla Spółki (...) – Z.” Sp. z o.o na okres od 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku zatwierdziła ww. taryfy stanowiące załącznik do uchwały. Ceny brutto w tym okresie wynosiły 3,57 zł za 1 m.3 wody dostarczonej dla odbiorców zaliczonych do grupy taryfowej I oraz 3,61 zł za 1 m.3 wody dostarczonej dla odbiorców zaliczonych do grupy taryfowej II, a w rozliczeniach za odprowadzane ścieki obowiązywała taryfa jednolita dla wszystkich dostawców ścieków zawierająca cenę brutto 7,78 zł za 1 m.3 odprowadzanych ścieków (uchwała z załącznikiem k. 67-68).

Uchwałą nr XIII/168/15 Rady Miasta Z. z dnia 29 października 2015 roku przedłużono czas obowiązywania dotychczasowych taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz dla zbiorowego odprowadzania ścieków na terminie Gminy M. Z. dla Spółki (...) – Z.” Sp. z o.o na okres od 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku stanowiących załącznik do uchwały (uchwałą z załącznikiem k. 69-70).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje są bezzasadne.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe, na podstawie którego dokonał istotnych do rozstrzygnięcia sprawy ustaleń, uzupełnionych jedynie przez Sąd Okręgowy. Ustalenia te Sąd Okręgowy w Łodzi uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne. Sąd odwoławczy nie dostrzega potrzeby ponowienia dowodów dopuszczonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz podziela ocenę ich wiarygodności wyrażoną przez sąd pierwszej instancji. Wówczas wystarczająca jest aprobata dla stanowiska przedstawionego w orzeczeniu sądu

pierwszej instancji (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 22 lipca 2010 r., sygn. I CSK 313/09, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 lutego 2005 r., sygn. IV CK 526/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 20 maja 2004 r., sygn. II CK 353/03, niepubl.). Sąd Okręgowy w Łodzi podziela przedstawiony pogląd.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych w pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 k.p.c. sąd orzekający ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Ramy swobodnej oceny dowodów są przy tym określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Skarżący, zarzucając naruszenie wskazanych wyżej granic swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c, powinien wykazać, że dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonych w sprawie dowodów jest wadliwa, oczywiście błędna, sformułowane przez Sąd wnioski nie wynikają z dowodów albo są z nimi sprzeczne, rozumowanie Sądu prezentuje się jako wewnętrznie niespójne albo nielogiczne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN z dnia 27.09.2002 r, II CKN 817/00, Lex nr 56906).

W sprawie niniejszej odnosząc się do apelacji powoda w pierwszej kolejności - całokształt materiału dowodowego wskazuje niezbicie na fakt, iż powód załączył uchwały określające tak wysokość czynszu, jak i dane dotyczące odprowadzania ścieków, konserwacji anteny zbiorczej i dostawy zimnej wody. Jednakże w oddalonym zakresie roszczenia te winny zostać udowodnione rzeczywiście poniesionymi wydatkami (nie tylko np. zawarta umową ale np. fakturą wystawioną za wykonanie obowiązku wynikającego z tej umowy). Dokumentów – i jakichkolwiek innych zresztą dowodów w rozumieniu art. 6 .k.c. na tę okoliczność brak. Argument ten zasadnie podnosi zresztą pozwana w odpowiedzi na apelację powoda.

Treść art. 328 § 2 k.p.c. określa konieczne elementy uzasadnienia każdego wyroku, podając, że powinno ono wskazywać podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Wskazać należy, że sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywy wcześniej podjętego rozstrzygnięcia. Z tego też względu zarzut naruszenia przepisu określającego warunki, które mają spełniać pisemne wywody Sądu może znaleźć zastosowanie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia. Przeprowadzona przez Sąd Okręgowy kontrola zaskarżonego przez pozwanych wyroku prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy w części nie sprostał wymaganiom wskazanym powyżej. Sąd I instancji poczynił bowiem ustalenia faktyczne bez odniesienia do dokumentów mających znaczenie w trzech kwestiach. Nie stanowi to jednak podstawy do zmiany albo uchylecia zaskarżonego orzeczenia bowiem uchybienie to mogło zostać skorygowane przez Sąd Okręgowy. Sąd II instancji miał bowiem na uwadze, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, a sąd odwoławczy ma obowiązki analogiczne do obowiązków sądu pierwszej instancji - w tym obowiązek ustalenia stanu faktycznego (w oparciu o prawidłowo, zgodnie z przepisami o postępowaniu dowodowym, przeprowadzone dowody), oceny zebranego materiału dowodowego oraz subsumcji faktów pod wybraną normę prawa, Sąd Okręgowy uzupełnił zatem postępowanie dowodowe w sposób wskazany powyżej.

Apelacja pozwanej także okazała się bezzasadna.

Przepis art. 5 k. c. stanowi, iż nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Judykatura utrzymała jednak już także i ten pogląd, że norma art. 5 ma charakter wyjątkowy i można ją stosować jedynie w sytuacji, gdy w inny sposób nie można zabezpieczyć interesu osoby zagrożonej wykonaniem prawa podmiotowego przez inną osobę (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17.10.1969 r., III CRN 310/69). Stosownie do okoliczności sąd jest zobowiązany z urzędu prowadzić postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia okoliczności mających istotne znaczenia dla zastosowania art. 5 k.c. Niemniej jednak ciężar dowodu okoliczności relewantnych z tego punktu widzenia spoczywa na stronie, która powołuje się na ochronę, jaką zapewnia art. 5 k.c. Sąd uznał, że ocena zachowania strony powodowej z punktu widzenia zasad współzycia społecznego, w tym zasadę pewności i bezpieczeństwa prawnego, wymagała uwzględnienia, iż obowiązek zapłaty dochodzonych należności powódka wiąże wprost z zachowaniem pozwanej i w żaden sposób dochodzenia należnych jej opłat nie można uznać za naruszenie art. 5 k.c.

Odnosnie naruszenia art. 320 k.p.c. wskazać należy, iż w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć zasądzone świadczenie na raty. Przepis ten normuje szczególną regułę dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego w zakresie czasu wykonania wyroku a interesu powoda przez uniknięcie konieczności wszczynania, niekiedy bezskutecznej, egzekucji. Rozłożenie na raty świadczenia pieniężnego zależy od zaistnienia szczególnie uzasadnionego wypadku po stronie dłużnika. Wypadek ten zachodzi gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie przez niego świadczenia w sposób jednorazowy w pełnej wysokości i od razu byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione. Powinność wykazania okoliczności przemawiających za zastosowaniem powyższego przepisu spoczywa na osobie obowiązanej. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2015 r. II CSK 383/14, z dnia 15 kwietnia 2015 r. II CSK 409/14, wyroki S.A.: w Ł. z dnia 12 czerwca 2014 r. I A Ca 1574/13, w P. z dnia 11 grudnia 2014 r. I A Ca 1260/14, w S. z dnia 15 stycznia 2015 r. I A Ca 742/14, w K. z dnia 20 marca 2015 r. I A Ca 11/15 – opublikowane L.). Wymaga też podkreślenia, że ze swej istoty art. 320 k. p. c. ingeruje w słuszne prawa wierzyciela odraczając termin od którego uprawniony może egzekwować swoje prawa w drodze przymusu. Dlatego sąd nie może nie brać pod uwagę sytuacji wierzyciela, w tym jego sytuacji majątkowej, tak aby nie działać z pokrzywdzeniem osoby inicjującej proces. Generalnie, ocena czy w danej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 320 k.p. c. pozostawiona jest dyskrecjonalnej władzy sędziego, a ingerencja sądu odwoławczego może mieć miejsce tylko wówczas gdy sąd pierwszej instancji w sposób dowolny i nieuzasadniony uprzywilejował dłużnika kosztem wierzyciela. Otóż w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał trafnej analizy materiału dowodowego w tej kwestii bowiem rozłożenie na raty w kwotach po 50 zł, jak chce tego skarżąca w apelacji, w sposób nadmierny odwlekłoby okres spłaty należności wierzyciela. Spłata została rozłożona na okres 2 lat, a Sąd Rejonowy miał na uwadze sytuację majątkową J. M..

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacje jako bezzasadne podlegały oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej, o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 110,70 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym powódki kwoty po 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego - § 8 pkt 2 w związku z 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1714) - w zakresie apelacji powódki. W zakresie kosztów związanych z apelacją pozwanej Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył pozwanej kosztami postępowania z uwagi na jej sytuację majątkową. Jednocześnie na podstawie § 8 pkt 3 ww. rozporządzenia sąd przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu na

rzecz adw. A. P. kwotę 369 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu apelacyjnym przez pełnomocnika z urzędu.